

UCHWAŁA NR 274/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 14 listopada 2025 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Nowa Demokracja – TAK
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215),

postanawia

przyjąć sprawozdanie partii politycznej Nowa Demokracja – TAK o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r. **ze wskazaniem uchybień** polegających na naruszeniu art. 25 ust. 6–13 i art. 27a ustawy o partiach politycznych oraz na nieprzekazaniu na rzecz instytucji charytatywnej środków finansowych z likwidowanego rachunku bankowego Funduszu Wyborczego Partii.

Uzasadnienie

Partia polityczna Nowa Demokracja – TAK (EwP 341) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076).

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie sprawozdania biegłego rewidenta, przedłożonych dokumentów oraz wyjaśnień przedłożonych przez Partię stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego partia polityczna Nowa Demokracja – TAK wykazała, że w okresie sprawozdawczym pozyskała środki finansowe w łącznej wysokości 9220,00 zł, na które złożyły się środki wpłacone na rachunek bankowy Partii, pochodzące od osób fizycznych, w tym:

- ze składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę: 1020,00 zł;
- z darowizn pieniężnych: 8200,00 zł.

Pozyskane środki gromadzone były na bieżącym rachunku bankowym Partii o numerze 67 8436 0003 0000 0026 8255 0001 prowadzonym w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie. Wpłaty na rzecz Partii dokonane były, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, przez obywateli polskich, mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, mieściły się w dopuszczalnym limicie określonym w art. 25 ust. 4 przywołanej ustawy, a ich forma była zgodna z określoną w art. 25 ust. 5 tego aktu prawnego.

Partia w okresie sprawozdawczym nie pozyskała środków finansowych ani wartości niepieniężnych z innych źródeł. W pozostałych pozycjach sprawozdania wykazano „0,00”.

W 2024 r. partia polityczna Nowa Demokracja – TAK posiadała Fundusz Wyborczy, którego środki gromadzone były na rachunku bankowym nr 55 1020 1026 0000 1602 0610 2208, prowadzonym w PKO Bank Polski S.A.

Stan środków finansowych Funduszu Wyborczego w dniu 1 stycznia 2024 r. wynosił 2579,83 zł.

W okresie sprawozdawczym na rachunek Funduszu Wyborczego Partii nie wpłynęły żadne środki finansowe.

Wydatki lub koszty poniesione w 2024 r. z Funduszu Wyborczego Partii wyniosły 1902,17 zł i zostały w całości przeznaczone na pokrycie kosztów opłat i prowizji bankowych.

Partia nie uczestniczyła w wyborach przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym.

W dniu 28 czerwca 2024 r. Fundusz Wyborczy Partii oraz rachunek bankowy tego Funduszu zostały zlikwidowane, a środki finansowe znajdujące się na tym rachunku, w wysokości 677,66 zł, zostały przekazane na bieżący rachunek bankowy Partii.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, środki finansowe pozyskane przez partię polityczną na jej Fundusz Wyborczy mogą być przeznaczane wyłącznie na finansowanie jej udziału w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach organów samorządu terytorialnego, a także – co potwierdza pozycja 57 sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych w poprzednim roku kalendarzowym, którego wzór określony został w przywołanym wyżej rozporządzeniu Ministra Finansów z 27 września 2023 r. – na opłacenie kosztów bankowych Partii.

Oznacza to, że środki finansowe Funduszu Wyborczego partii politycznej nie mogą być przeznaczone na żadne inne cele. Mając na uwadze to, że w ustawie o partiach politycznych nie określono procedury postępowania ze środkami finansowymi Funduszu Wyborczego partii politycznej w przypadku likwidacji samego Funduszu, należy przyjąć, że znajduje w tym przypadku zastosowanie regulacja art. 37 pkt 3 ustawy o partiach politycznych, określająca postępowanie ze środkami finansowymi Funduszu Wyborczego partii politycznej w razie likwidacji partii. Oznacza to, że w przypadku likwidacji także Funduszu Wyborczego partii politycznej środki finansowe tego Funduszu przekazywane są na rzecz instytucji charytatywnej.

Należy mieć na względzie także to, że dopuszczenie do przekazywania środków finansowych wpłaconych przez osoby fizyczne na Fundusz Wyborczy partii politycznej na rachunki bieżące tej partii czyniłoby dysfunkcyjnym przede wszystkim przepis art. 25 ust. 4 ustawy o partiach politycznych, stanowiący że łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz partii politycznej, z wyłączeniem składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę, oraz – właśnie – wpłat na Fundusz Wyborczy partii politycznej, nie może przekraczać w jednym roku 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę. Oznaczałoby bowiem, że ta sama osoba może wpłacić na rachunek bieżący partii politycznej ową 15-krotność minimalnego wynagrodzenia, a następnie po wpłaceniu przez nią środków finansowych także na Fundusz Wyborczy

tej partii (o łącznej wartości nieprzekraczającej w jednym roku 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, a jeżeli w danym roku kalendarzowym odbywają się więcej niż jedne wybory lub referenda ogólnokrajowe - 25-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 36a ustawy o partiach politycznych) w celu finansowania udziału partii politycznej w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach organów samorządu terytorialnego), środki wpłacone przez nią na Fundusz Wyborczy zostałyby przez partię przekazane na rachunek bieżący. Byłoby to równoznaczne z tym, że na ten bieżący rachunek partii ta sama osoba fizyczna wpłaciłaby nie 15-krotność minimalnego wynagrodzenia (zgodnie z ustawą), ale np. 30- lub nawet 40-krotność minimalnego wynagrodzenia.

Ponadto oznaczałoby możliwość dysponowania przez partię polityczną środkami wpłaconymi przez osoby fizyczne na Fundusz Wyborczy partii wbrew ich woli. Fundusz Wyborczy jest bowiem funduszem celowym, utworzonym dla finansowania udziału partii w wyborach. Darczyńcy wpłacając środki finansowe na ten Fundusz dedykują je zatem na określony – wyborczy – cel, a nie na działalność bieżącą partii, np. na wynagrodzenia dla pracowników czy współpracowników partii, czy inną jej bieżącą działalność. Możliwość przekazania środków finansowych z Funduszu Wyborczego na rachunek bieżący mogłaby oznaczać dopuszczenie wydatkowania środków niezgodnie z określoną wyraźnie intencją darczyńcy.

Co więcej, nic nie stałoby wówczas na przeszkodzie, by środki wpłacone na rachunek bieżący partii politycznej bezpośrednio przez osoby fizyczne, jak i te przekazane na ten rachunek z Funduszu Wyborczego partii, zostały ponownie wpłacone na rachunek Funduszu Wyborczego, w przypadku ponownego jego utworzenia. Oznaczałoby to w efekcie brak możliwości zidentyfikowania faktycznych źródeł pochodzenia poszczególnych środków finansowych Funduszu Wyborczego partii, które następnie mogłyby być przekazywane na rzecz tworzonego przez tę partię komitetu wyborczego. Działania tego typu przeczyłyby zatem nie tylko zasadzie uczciwości dysponowania przez partię środków finansowych, ale przede wszystkim konstytucyjnej zasadzie jawności finansowania partii politycznych (art. 11 ust. 2 ustawy zasadniczej), a także wywodzonej z niej zasadzie jawności finansowania kampanii wyborczej (art. 125 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365). Jawności, która jest elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie SN z dnia 4 sierpnia 2006 r.,

III SW 11/06). Z konstytucyjnej zasady jawności finansowania partii politycznych, wynika zakaz utajniania finansów partyjnych oraz odpowiadający mu nakaz ujawniania informacji finansowych o działalności partii [zob. Mirosław Granat (red.), Ustawa o partiach politycznych. Komentarz, Warszawa 2020]. Dopuszczenie przeznaczania środków finansowych Funduszu Wyborczego partii na cele inne niż związane z jej udziałem w wyborach i możliwości dysponowania nimi w wyżej opisany sposób oznaczałoby zaakceptowanie braku jawności faktycznego dysponowania środkami finansowymi, które z założenia powinny być wydatkowane wyłącznie na cele wyborcze. Wprowadzenie tych wszystkich regulacji, zarówno do ustawy o partiach politycznych, jak i do Kodeksu wyborczego, miało na celu, przede wszystkim właśnie, zagwarantowanie możliwie najpełniejszej realizacji zasady jawności finansowania – szeroko mówiąc – polityki. Jawność finansowania polityki stanowi także element jawności życia publicznego, która przybrała w polskim systemie prawnym formę tzw. publicznego, konstytucyjnego prawa podmiotowego, prawa człowieka, mającego swe źródło w niezbywalnej godności ludzkiej. Wprowadzone regulacje dotyczące „finansowania polityki”, w tym te odnoszące się do jego jawności, miały na celu przede wszystkim zabezpieczenie funkcjonowania komitetów wyborczych, ale głównie właśnie partii politycznych oraz procesów wyborczych, przed niepożądanym oddziaływaniem na nie. Miały one przeciwdziałać możliwości takiego dysponowania środkami finansowymi przez partie i komitety, które stwarzałoby zagrożenie dla stabilności politycznej państwa i demokratycznej gry wyborczej (por. T. Gąsior, Możliwość kontroli finansowania kampanii wyborczej i działalności promocyjnej partii w dobie nowych technologii na podstawie regulacji Kodeksu wyborczego i ustawy o partiach politycznych, [w] red. M. Bernaczyk, T. Gąsior, J. Misiuna, M. Serowaniec, Znaczenie nowych technologii dla jakości systemu politycznego. Ujęcie politologiczne, prawne i socjologiczne, Toruń 2020).

Zatem dopuszczenie i zaakceptowanie działań podejmowanych przez Partię w 2024 r. w odniesieniu do dysponowania środkami finansowymi z likwidowanego Funduszu Wyborczego oznaczałoby w gruncie rzeczy podważenie całego systemu finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych w Polsce. Systemu, który – ujęty w ustawie o partiach politycznych, ale także w Kodeksie wyborczym – w zakresie finansowania partii i kampanii, stanowi nieprzypadkowy, zwarty, kompleksowy i uzupełniający się system – zbiór przepisów – w których jasno określono zasady pozyskiwania i wydatkowania środków zarówno przez partie polityczne,

jak i przez komitety wyborcze, zapewniający bezpieczeństwo i stabilność demokratycznego systemu rządów w państwie. Negując jawność finansowania polityki, czyli wyłączając „bezpiecznik” demokratycznego państwa prawnego, wyłącza się samo demokratyczne państwo prawne (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 lutego 2023 r., I NSW 2/23).

Dopuszczenie tego typu działań finansowych partii politycznej podważałoby także racjonalność ustawodawcy, który z rozmysłem zróżnicował zakres i sposób kontrolowania finansowania bieżącej działalności partii politycznej i finansowania jej „działalności wyborczej”, poddając tę drugą znacznie bardziej rygorystycznej sprawozdawczości, a także kontroli. Warto mieć na względzie to, że partia polityczna nie sprawozdaje o wydatkach poniesionych z jej środków bieżących (jeśli nie pochodzą one z subwencji) (zob. pozycje 13 – 41 sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym, którego wzór określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Natomiast w wyodrębnionej części sprawozdania (pozycje 42-59) dotyczącej Funduszu Wyborczego partii, wykazywane są zarówno przychody Funduszu Wyborczego, jak i jego wydatki.

Ponadto wpływy Funduszu Wyborczego partii podlegają badaniu nie tylko Państwowej Komisji Wyborczej, ale także niezależnego biegłego rewidenta wybieranego przez Komisję, który sporządza w tej sprawie sprawozdanie na temat sprawozdania partii z wydatków Funduszu Wyborczego (art. 38 ust. 3 ustawy o partiach politycznych). Zatem dopuszczenie takich form działania partii politycznych i transferowania środków finansowych Funduszu Wyborczego martwą czyniłoby w gruncie rzeczy także kontrolę finansowania partii politycznych, ale także komitetów wyborczych i kampanii wyborczych, mających istotne znaczenie dla wyniku wyborów.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że racjonalny ustawodawca rygorystycznie ograniczył możliwości dysponowania środkami finansowymi Funduszu Wyborczego. Raz wpłacone na ten Fundusz środki muszą zostać przez partię wydatkowane na jej udział w wyborach i ewentualnie na opłaty bankowe. Niedopuszczalne jest ich spożytkowanie na jakikolwiek inny cel. Partia polityczna zobowiązana jest do przestrzegania prawa i to w sposób rygorystyczny. Utworzenie partii politycznej jest bowiem doniosłym aktem publicznoprawnym, z którym wiąże

się nie tylko chęć uczestniczenia partii w życiu publicznym, ale także właśnie obowiązek legalizmu w jej działaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 września 2005 r., III SW 9/05).

Powyższy sposób zadysponowania przez Partię środkami finansowymi jej likwidowanego Funduszu Wyborczego stanowi uchybienie, które zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie jest przesłanką do odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Natomiast środki finansowe w kwocie 677,66 zł, które przekazane zostały po likwidacji Funduszu Wyborczego Partii na rachunek bieżący Partii, lub ich równowartość, jeżeli środki te zostały przez Partię wydatkowane, powinny zostać przekazane przez Partię na rzecz instytucji charytatywnej.

Partia w okresie sprawozdawczym nie dopełniła obowiązku prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy. Również te uchybienia nie stanowią jednak, zgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych, przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania Partii oraz dodatkowych wyjaśnień, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia nie przysługuje środek prawny.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
(dokument podpisany elektronicznie)